

Naše č.j.: 000244687/2018-R
K č. j. 32 ICm 2341/2017
14 VSOL 151/2018
(KSOS 25INS 10525/2016)

Nejvyššímu soudu České republiky
prostřednictvím
Krajského soudu v Ostravě
Havlíčkovu nábř. č. 34
728 81 Ostrava 1

ID DS: jhyaeqv

Žalobce: Ing. Lee Louda, IČ: 693 26 681, se sídlem Vodičkova 41, 110 00 Praha 1,
insolvenční správce OKD, a.s., IČ: 26863154, se sídlem Stonavská 2179, Doly,
Karviná, 735 06,

právně zastoupen JUDr. Dušanem Dvořákem, advokátem, se sídlem Hlinky
505/118, 603 00 Brno,

Žalovaná: Zdravotní pojišťovna ministerstva vnitra České republiky, IČ: 47114304,
se sídlem Vinohradská 2577/148, 130 00 Praha 3,
zastoupená Mgr. Janem Šrámkem, na základě pověření ze dne 13. ledna 2017

- **dovolání** žalované proti rozsudku Vrchního soudu
V Olomouci ze dne 16. 5. 2018, č.j.: 14 VSOL 151/2018
- osvobozeno od soudních poplatků dle ustanovení § 11
odst. 1 písm. b) zákona o soudních poplatcích

Přílohy: Pověření ze dne 13. ledna 2017, doklad o právnickém vzdělání

I.

Rozsah dovolání a jeho přípustnost

Žalované byl dne 11. 6. 2018 doručen rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 16. 5. 2018, č.j.: 32 ICm 2341/2017, 14 VSOL 151/2018 (KSOS 25INS 10525/2016), (dále jen „rozsudek Vrchního soudu“), jako soudu odvolacího ve věci odpůrčí žaloby, kterým odvolací soud o odvolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 8. 2. 2018 č. j. 32 ICm 2341/2017-37 (KSOS 25 INS 10525/2016) (dále jen „rozsudek Krajského soudu“) rozhodl tak, že:

- I. Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 8. 2. 2018 č. j. 32 ICm 2341/2017-37 (KSOS 25 INS 10525/2016) se ve výroku I. mění tak, že se určuje, že poskytnutí peněžitého plnění ve výši 56 058,- Kč dne 19. 5. 2016 z bankovního účtu dlužnice OKD, a. s., č. ú. 1727047349/0800 na účet žalované č. ú. 000000-0004220422/0300, je vůči věřitelům dlužnice neúčinné a žalovaná je povinna zaplatit žalobci do majetkové podstaty dlužnice do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku částku 56 058,- Kč.
- II. Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 8. 2. 2018 č. j. 32 ICm 2341/2017-37 (KSOS 25 INS 10525/2016) se ve výroku II. mění tak, že se určuje, že poskytnutí peněžitého plnění ve výši 18 017,- Kč dne 19. 5. 2016 z bankovního účtu dlužnice OKD, a. s., č. ú. 1686578329/0800 na účet žalované č. ú. 000000-0004220422/0300, je vůči věřitelům dlužnice neúčinné a žalovaná je povinna zaplatit žalobci do majetkové podstaty dlužnice do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku částku 18 017,- Kč.
- III. Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 8. 2. 2018 č. j. 32 ICm 2341/2017-37 (KSOS 25 INS 10525/2016) se ve výroku III. mění tak, že se určuje, že poskytnutí peněžitého plnění ve výši 13 425,- Kč dne 19. 5. 2016 z bankovního účtu dlužnice OKD, a. s., č. ú. 5647022/0800 na účet žalované č. ú. 000000-0004220422/0300, je vůči věřitelům dlužnice neúčinné a žalovaná je povinna zaplatit žalobci do majetkové podstaty dlužnice do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku částku 13 425,- Kč.
- IV. Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 8. 2. 2018 č. j. 32 ICm 2341/2017-37 (KSOS 25 INS 10525/2016) se ve výroku IV. mění tak, že se určuje, že poskytnutí peněžitého plnění ve výši 15 304,- Kč dne 19. 5. 2016 z bankovního účtu dlužnice OKD, a. s., č. ú. 1650748349/0800 na účet žalované č. ú. 000000-0004220422/0300, je vůči věřitelům dlužnice neúčinné a žalovaná je povinna zaplatit žalobci do majetkové podstaty dlužnice do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku částku 15 304,- Kč.
- V. Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 8. 2. 2018 č. j. 32 ICm 2341/2017-37 (KSOS 25 INS 10525/2016) se ve výroku V. mění tak, že se určuje, že poskytnutí peněžitého plnění ve výši 45 651,- Kč dne 19. 5. 2016 z bankovního účtu dlužnice OKD, a. s., č. ú. 1641387369/0800 na účet žalované č. ú. 000000-0004220422/0300, je vůči věřitelům dlužnice neúčinné a žalovaná je povinna zaplatit žalobci do majetkové podstaty dlužnice do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku částku 45 651,- Kč.
- VI. Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 8. 2. 2018 č. j. 32 ICm 2341/2017-37 (KSOS 25 INS 10525/2016) se ve výroku VI. mění tak, že se určuje, že poskytnutí peněžitého plnění ve výši 48 189,- Kč dne 19. 5. 2016 z bankovního účtu dlužnice OKD, a. s., č. ú. 1720679319/0800 na účet žalované č. ú. 000000-0004220422/0300, je vůči věřitelům dlužnice neúčinné a žalovaná je povinna zaplatit žalobci do majetkové podstaty dlužnice do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku částku 48 189,- Kč.

- VII. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně částku 20 007,- Kč ve lhůtě 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokáta žalobce.
- VIII. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci na náhradě nákladů odvolacího řízení částku 4 114,- Kč ve lhůtě 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokáta žalobce.

Žalovaná tímto podává proti výroku I. až VI. rozsudku Vrchního soudu v Olomouci toto dovolání ve smyslu ustanovení § 236 a násl. zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, v platném znění (dále jen „OSŘ“), přičemž přípustnost dovolání opírá o následující skutečnosti (podmínka splnění přípustnosti dovolání):

1. Přípustnost podle ustanovení § 237 OSŘ

Rozsudek Vrchního soudu je rozhodnutím odvolacího soudu, jež závisí na vyřešení otázky hmotného práva ve vztahu k pohledávkám veřejného zdravotní pojištění dle zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, v platném znění (dále jen „zákon č. 48/1997 Sb.“), která doposud nebyla v rozhodování odvolacího soudu řešena.

Žalovaná má dále za to, že rozsudek Vrchního soudu spočívá na nesprávném posouzení věci. Rovněž zastává názor, že došlo k nesprávné interpretaci a aplikaci právních zásad a právních předpisů ve vztahu k výkladu ustanovení § 111 odst. 2 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (dále jen „IZ“) v situaci, kdy je úpadek dlužníka řešen reorganizací.

2. Přípustnost podle ustanovení § 238 OSŘ

Rozsudkem Vrchního soudu bylo rozhodnuto o peněžitém plnění převyšujícím 50 000,- Kč, tudíž je naplněna podmínka přípustnosti dovolání uvedená v ustanovení § 238 odst. 1 písm. c) OSŘ.

3. Splnění lhůty k dovolání podle ustanovení § 240 odst. 1 OSŘ

Rozsudek Vrchního soudu byl žalované doručen dne 11. 6. 2018, zákonem stanovená lhůta je proto zachována.

II.

Skutkový stav a dosavadní průběh řízení

Úpadek společnosti OKD, a.s. (dále též „dlužník“) byl zjištěn dne 9. 5. 2016 a insolvenčním správcem byl téhož dne ustanoven žalobce. Žalovaná dne 24. 6. 2016 řádně a včas přihlásila do insolvenčního řízení dlužníka pohledávku, představující neuhrazené pojistné na veřejné zdravotní pojištění za měsíc duben 2016. Přihláška pohledávky žalované se opírala o závěry kontrol placení pojistného, které žalovaná provedla u dlužníka ve dnech 14. a 15. 6. 2016, při níž bylo zjištěno, že dlužníkovi vznikl nedoplatek na pojistném na veřejné zdravotní pojištění pouze za měsíc duben 2016, a to v celkové výši 589 450,- Kč.

Dne 20. 5. 2016 byly pod jednotlivými variabilními symboly mzdových účtů dlužníka provedeny platby, představující částečnou úhradu pojistného za měsíc duben ve výši 196 644,- Kč. Tyto platby byly při vyměřování pohledávky pro účely přihlášení pohledávky do insolvenčního řízení zohledněny a výsledná pohledávka byla o přijaté platby ponížena.

Žalovaná tedy přihlásila do insolvenčního řízení pohledávku ve výši 392 806,- Kč.

Dne 9. 5. 2017 podal žalobce odpůřčí žalobu v souladu s ustanovením § 239 odst. 1 IZ, kterou se domáhal určení neúčinnosti právních úkonů dlužníka spočívající v poskytnutí peněžitých plnění dne 19. 5. 2016 v celkové výši 196 644,- Kč z bankovních účtů dlužníka na účet žalované. Taktéž

se domáhal, aby žalované byla uložena povinnost zaplatit žalobci do majetkové podstaty dlužníka částku v celkové výši 196 644,- Kč.

O této žalobě rozhodl Krajský soud v Ostravě dne 8. 2. 2018 tak, že návrh žalobce zamítl s tím, že zaplacením pojistného za měsíc duben 2016 došlo ke splnění závazku zaměstnanců vůči žalované, jakožto zdravotní pojišťovně, jenž byl pouze plněn prostřednictvím zaměstnavatele (jakožto „zúčtovacího místa“), nikoliv k uhrazení pohledávky pojišťovny za dlužníkem, a proto zaplacením pojistného nedošlo ke zmenšení majetkové podstaty dlužníka ani ke zvýhodnění žalované jako věřitelky dlužníka.

Na základě odvolání žalobce byl rozsudek Krajského soudu přezkoumán Vrchním soudem v Olomouci, který se neztotožnil se závěry Krajského soudu v Ostravě a odvolání vyhověl. Za nesprávnou považoval Vrchní soud v Olomouci úvahu Krajského soudu spočívající v tom, že k plnění na pojistné nedošlo z prostředků majetkové podstaty dlužník. Také dodal, že povinnost zaměstnavatele odvádět pojistné na veřejné zdravotní pojištění jako jeho plátce, a to i v části pojistného, které je povinen hradit zaměstnanec, je uložena přímo zaměstnavateli ustanovením § 5 odst. 1 zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejném zdravotním pojištění, v platném znění (dále jen „zákon č. 592/1992 Sb.“), ve spojení s ustanovením § 2 odst. 2 zákona č. 48/1997 Sb.

III.

Právní argumentace žalobce v rámci dovolání, vymezení důvodů dovolání

Žalovaná má za to, že věc byla Vrchním soudem v Olomouci posouzena nesprávně, když dospěl k závěru, že i prostředky určené na úhradu pojistného na veřejné zdravotní pojištění za zaměstnance, jsou součástí majetkové podstaty a taktéž když konstatoval, že placení pojistného na veřejné zdravotní pojištění nelze subsumovat pod výjimky uvedené v ustanovení § 111 odst. 2 IZ, konkrétně pod provozování podniku v rámci obvyklého hospodaření ani jej nelze považovat za úkon nutný ke splnění povinnosti stanovené zvláštními právními předpisy.

1. K závěru Vrchního soudu v Olomouci, podle něhož prostředky zaplacené dlužníkem na účet žalované byly logicky součástí majetkové podstaty dlužníka, žalovaná uvádí, že povinnost platit pojistné veřejného zdravotního pojištění vzniká ze zákona. Zákon č. 48/1997 Sb. rozděluje ustanovením § 4 plátce pojistného do několika skupin, jsou jimi pojištěnci, které představují dle ustanovení § 5 odst. 1 tohoto zákona zaměstnanci, dalšími plátcí jsou zaměstnavatelé a stát. Všichni plátcí jsou povinni dle ustanovení § 8 zákona č. 48/1997 Sb. platit pojistné zdravotní pojišťovně, u které je pojištěnec pojištěn. Tato povinnost vzniká pojištěnci (zaměstnanci) a zaměstnavateli tohoto zaměstnance dnem nástupu do zaměstnání zaměstnance. Pojistné hradí z jedné třetiny zaměstnanec a ze dvou třetin zaměstnavatel, přičemž celková výše pojistného činí 13,5 % z vyměřovacího základu za rozhodné období podle ustanovení § 2 zákona č. 592/1992 Sb. Podle ustanovení § 5 odst. 1 tohoto zákona odvádí zaměstnavatel část pojistného, které je povinen hradit za své zaměstnance a současně odvádí část pojistného, které je povinen hradit zaměstnanec, srážkou z jeho hrubé mzdy nebo platu, a to i bez souhlasu zaměstnance. Zaměstnavatel tak odvádí část pojistného, které je povinen hradit zaměstnanec, srážkou z hrubé mzdy zaměstnance ve výši 4,5 %, představující jednu třetinu z vyměřovacího základu.
2. Z výše uvedených ustanovení vyplývá, že zákon č. 48/1997 Sb. a zákon č. 592/1992 Sb. rozlišují, kdo má povinnost hradit pojistné, z jakých konkrétních finančních prostředků je pojistné hrazeno a kdo pojistné zdravotní pojišťovně odvádí. Povinnost hradit pojistné má zaměstnanec i zaměstnavatel, přičemž pojistné hrazené zaměstnancem z jeho hrubé mzdy odvádí za zaměstnance zaměstnavatel, a to i bez souhlasu zaměstnance.

3. V předmětné věci byly na účet žalované vyplaceny peněžní prostředky představující pojistné hrazené jednotlivými zaměstnanci ve výši 4,5 % vyměřovacího základu, které bylo strženo zaměstnavatelem z hrubé mzdy zaměstnanců. Zaměstnavatel v tomto případě působí pouze jako „tzv. zúčtovací místo“, ze kterého jsou jednotlivé platby zdravotního pojištění strženy z hrubé mzdy jednotlivých zaměstnanců odvedeny zdravotní pojišťovně. Peněžní prostředky odvedeny dlužníkem na účet žalované nebyly součástí majetkové podstaty dlužníka, ale jednalo se o peněžní prostředky jednotlivých zaměstnanců, z jejichž mzdy bylo pojistné určeno a následně strženo.
4. Při kontrole plateb ze dne 14. a 15. 6. 2016 bylo žalovanou zjištěno, že platby došlé na účet žalované dne 20. 5. 2016 odpovídají právě 1/3 předepsané pohledávky za měsíc duben 2016. Je tedy zřejmé, že dlužník měl v úmyslu uhradit část pojistného, které má povinnost hradit za své zaměstnance. Žalovaná na tomto místě zdůrazňuje, že částku v celkové výši 196 644,- Kč představuje prostředky, které byly zaměstnancům dlužníka strženy ze mzdy a dlužník je v tomto případě toliko prostředníkem, jemuž právní předpis ukládá povinnost pojistné za zaměstnance odvést. Plátcem pojistného je v tomto případě zaměstnanec a jedná se o prostředky zaměstnance, nikoliv zaměstnavatele (dlužníka).
5. V této souvislosti rovněž žalovaná zdůrazňuje, že z insolvenčního spisu Krajského soudu v Ostravě vedeným pod sp. zn. KSOS 25 INS 10525/2016 vyplývá, že např. ve vztahu k přihlášenému věřiteli č. 75, kterým je Revírní bratská pokladna, zdravotní pojišťovna a stejně tak i k věřiteli č. 391, kterým je Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky, žalobce popřel pohledávky těchto věřitelů z důvodu jejich splnění, a to právě co do výše vyplacených peněžních prostředků představujících pojistné hrazené jednotlivými zaměstnanci ve výši 4,5 % vyměřovacího základu, které bylo strženo zaměstnavatelem z hrubé mzdy zaměstnanců.
6. Na základě výše uvedených skutečností má žalovaná za to, že otázka charakteru poskytnutých plnění byla Vrchním soudem v Olomouci posouzena nesprávně.
7. I kdyby se však dovolací soud ztotožnil oproti tvrzením žalované uvedené v bodu V. tohoto dovolání, má žalovaná za to, že nesprávný je též závěr Vrchního soudu v Olomouci, že povinnost hradit pojistné na veřejné zdravotní pojištění nelze považovat za plnění povinnosti dané zvláštním zákonem a nelze tedy na tento úkon aplikovat výjimku vyplývající z ustanovení § 111 odst. 2 IZ.
8. Žalovaná má za to, že Vrchní soud v Olomouci přistoupil k nepřiměřeně restriktivnímu výkladu pojmu „úkony nutné ke splnění povinností stanovených zvláštními právními předpisy“, když konstatoval, že tomuto režimu má být podřazeno plnění specifických povinností typu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, tedy povinností zejména nepeněžního charakteru odůvodněných veřejným zájmem státu.
9. Žalovaná dále zdůrazňuje, že Vrchní soud v Olomouci sice v odstavci č. 22 hodnotil, zda platba pojistného na veřejné zdravotní pojištění je úkonem podřaditelným pod provozování podniku v rámci obvyklého hospodaření ve smyslu ustanovení § 111 odst. 2 IZ, ovšem opominul konstantní rozhodování rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, např. 2 VSPH 1114/2012-A-153, 2 VSHP 989/2011-A-75, 1 VSPH 723/2010-A-12, z nichž vyplývá, že **dlužníku není zcela zapovězeno disponovat se svým majetkem poté, co je zahájeno insolvenční řízení**. Z rozhodovací činnosti příslušných soudů vyplývá, že dlužník je pouze omezen v nakládání se svým majetkem, a není toto jednání dlužníka zákonem zakázáno; naopak, je nezbytné poukázat na výklad soudu k této problematice (viz VS Praha 1 VSPH 2096/2014-A-41), ze kterého vyplývá, že smyslem předmětného ustanovení IZ je zachování možnosti uspokojit věřitele zejména v rámci běžného obchodního styku. Dlužník však nesmí nakládat s majetkem způsobem, který by vedl k podstatným změnám majetkové podstaty,

a tím i ke snížení uspokojení věřitelů. Skutečnost, že dlužník uhradí pohledávku, sama o sobě neznamena, že by se svým majetkem nakládal nad rámec zachování běžného provozu svého podniku, to i vzhledem ke skutečnosti, kdy poskytnutý objem plnění dlužníka není nepřiměřený a zjevně nemůže mít za následek podstatnou změnu v rozsahu majetkové podstaty v neprospěch ostatních věřitelů.

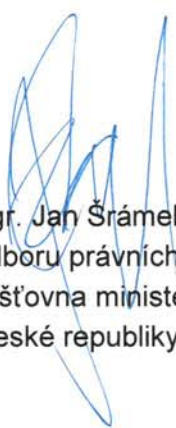
10. Vedle toho podle názoru žalované Vrchní soud v Olomouci zcela odhlédl od skutečnosti, že v dané věci dne 12. 8. 2016 insolvenční soud potvrdil usnesení schůze věřitelů ze dne 11. 8. 2016, kterým byla povolena reorganizace dlužníka, přičemž Vrchním soudem citovaná judikatura se vztahuje na situaci, kdy je úpadek dlužníka řešen konkurzem. V případě reorganizace je imanentním znakem snaha zachovat činnosti dlužníka tak, aby z nadále provozovaného podniku a jeho výnosů mohly být postupně uspokojovány pohledávky věřitelů. Mezi tyto činnosti dle názoru žalované je nutné zařadit i povinnosti dlužníka jakožto zaměstnavatele, neboť bez zaměstnanců by nemohl vykonávat svůj předmět činnosti, přičemž s touto povinností souvisí i odvod pojistného na veřejné zdravotní pojištění. V případě, že by totiž tuto povinnost dlužník neplnil, vystavoval by se trestnímu stíhání, protože příslušné částky ze mzdy svým zaměstnancům z jejich hrubých mezd skutečně strženy byly.
11. V důsledku výše uvedených skutečností trvá žalovaná na tom, že se Vrchní soud v Olomouci nesprávně určil, že úkon úhrady peněžních prostředků je neúčinný a uložil žalované plnit do majetkové podstaty.

IV.

Navrhovaný petit

Žalovaná je přesvědčena, že rozsudek Krajského soudu v Ostravě je správný a s ohledem na výše uvedené skutečnosti navrhuje, aby Nejvyšší soud České republiky rozhodl tak, že:

Rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne ze dne 16. 5. 2018, č.j.: 32 ICm 2341/2017, 14 VSOL 151/2018 (KSOS 25INS 10525/2016), se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k novému projednání.

Mgr. Jan Šrámek
ředitel odboru právních agend
Zdravotní pojišťovna ministerstva vnitra
České republiky